

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za čet. št. 45 D. mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 23. junija 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 72.

Stabilizacija evropskih valut.

Javnost se splošno malo zaveda, kako daleč je že prišla stabilizacija evropskih valut. Napredek zadnjih dveh let je naravnost presenetljiv. V Ameriki je izdala »zlata in srebrna komisija Zedinjenih držav« poročilo o »evropskih financah in valutah« in je v predgovoru omenila, da se Evropa čimdalje bolj nagiba k zlati valuti. Znaki kažejo, da bodo vodilne države kmalu spet vpeljale zlato valuto in da jim bodo druge države sledile. Švedska se je praktično že povrnila k zlati vrednosti. Danes opazujemo tendenco, da uporabimo denar kot merilo vrednosti in da uvajamo namesto papirnatega denarja srebrni denar in novce manjše vrednosti. Kjerkoli so vpeljali kovani denar, povsod je bil z veseljem sprejet. Dežele, ki so svoje valute stabilizirale na zlati podlagi, so zaenkrat sledeče: Avstrija, Nemčija, Poljska, Ogrska, Češkoslovaška, Rusija, Litva, Latvija, Finska, Švedska, Švica in Holandska. Norman Augell je napisal knjigo »Europes Optical Illusion« (optična iluzija Evrope); če bo k knjigi napisal dostavek o izkustvih zadnje vojske, mu bo ta zanimivi seznam lahko služil za besedilo nove pridige o slabih posledicah vojske. V omenjeni knjigi se mu je skoraj posrečil dokaz, da je imela Francija od vojske 1870/71 več dobička kakor Nemčija; in v seznamu dežel, ki so svoje valute rešile iz povojnih zmed, ravno zmagovalcev ne vidimo, Francije, Anglije, Belgije, Italije, Grške. Med deželami z uspehom vidimo najprvo neutralske, ki so imeli res prav malo povoda, da bi pomagali pri valutnem razvrednotenju; dalje Nemčijo in Avstrijo; nato nasledstvene države, nastale iz kosov prejšnjih večjih držav; slednjič Rusijo, ki se je borila najprvo ob strani poznejših zmagovalcev, ki je pa potem porabila svojo energijo za revolucije in politične eksperimente.

Silno zanimivo je dejstvo, da je premaganim državam pri sanaciji njih valut v obilni meri pomagala inozemska financa; v prvi vrsti financa zmagovalnih držav. Norman Augell torej lahko reče, da ima moderna država dolžnost, pomagati premaganemu sovražniku spet na noge, in če se izrežejo iz države premaganih kosi, novonastalim državam dati na razpolago sredstva, ki jih potrebuje za obstoj in napredek. Nagibi za pomoč so lahko različni: pri Avstriji in Ogrski na primer so bili v prvi vrsti dobrodušni, pri Nemčiji utemeljeni v prepričanju, da se bo le na ta način dalo priti do reparacij — najsi bodo taki ali taki, dejstvo ostane: 1. da je zmagovalec pomagal premaganemu spet na noge, v kolikor pride denar v poštev, 2. da ima med zmagovalci edinole Amerika zlato valuto, pa je obenem v zadregi, kam naj gre s svojim zlatim kupom, 3. da se nahajajo valute ostalih držav v menjajoči se nestalnosti.

V Angliji vpeljavajo zlato valuto sedaj. V Franciji, Belgiji in Italiji so uradni krogi za to, da se povrnejo valute k predvojni vrednosti; krogi pa, ki se v teh stvareh spoznavajo, so bili že davno prepričani, da se taka politika ne da izpeljati. Prvič zato ne, ker bi proces valutne kontrakcije zelo neugodno vplival na gospodarsko življenje, drugič pa zato ne, ker bi se s tem breme vojnega dolga izdatno povečalo.

Činitelji, ki so odgovorni za počasno napredovanje stabilizacijskega procesa v deželah zmagovalcev, so

različni. Angleži so se trudili za ureditev finančnega gospodarstva, ne da bi najprvo počakali problematičnih nemških reparacijskih plačil; gotovo bi bili Angleži že prej prišli nazaj na zlato valuto, če bi se ne bila pojavila politična nerazumevanja. Zlasti so se bali, in sicer prav po nepotrebnem, da bo z delavsko vlado se začela razlástitev premoženja, in so zato jeseni 1923 pred funtom začeli bežati. O begu pred funtom smo tudi že mi pisali. Kontinentalne države so bile pa prepričane, da Nemčija more in mora plačevati in so čakale, kakšne bodo njih finance, ko bo začela Nemčija plačevati; z njih stališča popolnoma logično. In čakajo še danes; kajti čeprav govori Dawesov načrt o plačevanju reparacijskih anuitet, je njih vplačilo upnikom odvisno od vzdrževanja stabilizirane marke.

Bodimo oprezni.

»Die Zollmauern müssen fallen« pravi dunajska Börse v svoji zadnji številki, kjer razpravlja o kritičnem stanju avstrijske industrije. Jasno je, in mnogo se je že o tem pisalo, da je za sedanji obseg avstrijske republike njena, za časa bivše monarhije instalirana in po vojni deloma še povečana, industrija prevelika in da se pojavljajo od časa do časa krize, ki delajo mnogo preglavic avstrijskim gospodarskim politikom in vladi. V takih slučajih je Društvo narodov vedno dobrodošla institucija, ki se je Avstrija rada poslužuje.

Tudi sedaj gre za podoben slučaj in sicer je na programu ekspertiza Društva narodov, ki naj skuša postaviti temelje gospodarskemu uravnoteženju Sred. Evrope, ozir. podonavskih držav. Da se bodo Avstrijci z vsemi sredstvi borili za rešitev svoje industrije, je gotovo, in zato že danes pozivajo vsakega posameznega industrijalca, da naj skuša vladi kolikor mogoče olajšati delo. Da se jim z delom mudi, ni čudno, saj avstrijska industrija komaj diha pod silno težo raznih bremen. Denar je drag. Tudi sirovin ni dovolj doma. Kakor hitro pa je država navezana na njih uvoz, je cenost produktov iz teh sirovin z ozirom na produkte držav, ki razpolagajo s takimi sirovinami, problematična.

Najtežje pa zadenejo industrijo socialno politične dajatve, ki so ogromne. Če pomislimo, da znašajo iste ca. 10% povprečne plače delavcev in tako podražujejo industrijske proizvode za 2 do 3%, se pač ne bomo čudili prizadevanju avstrijskih industrijcev, osvoboditi državno tesnih spon v obliki avtonomnih carin, s katerimi se hočejo zavarovati avstr. sosede.

Da smo pri tem tangirani tudi mi, ni potrebno dokazovati. Avstrija bo skušala za vsako ceno prodreti s svojimi zahtevami in verjetnost je velika, da se ji to prej posreči, kot pa sosedom obratno. Saj vemo, koliko se moremo zanesti na »pravičnost« in »naklonjenost« drugih, čeprav je večkrat dovolj sladkih besed.

Na znižanje socialnopolitičnih dajatev pri sedanjih težkih gospodarskih prilikah ni misliti, pravi člankar, zato se mora boriti avstrijska industrija za svoj obstanek tam, kjer more pričakovati manjši odpor.

Te besede nam naravnost kličejo: »Pazite!« Prav resno je svetovati našim merodajnim krogi, da ne izgube iz vida namer avstrijske industrije. Vsak njihov uspeh more iti le

na račun sosedov in s tem seveda tudi na naš, s čemur pa le ne moremo soglašati. Zato: Pazimo, da ne bo prepozno!
J. L.

Izvozniskim krogom Jugoslavije.

»Ferry boats« — parniki za prevoz vagonov. Direktna zveza Anglije s kontinentom. Prevoz blaga brez pretovarjanja.

V starem pristanišču Harvič — provincije Eseks — se je vršila pod predsedstvom angleškega prestolonaslednika Jurija velikega svečanost ob priliki otvoritve nove proge »parniki - železnice«, t. zv. »Ferry boats«, ki vežejo Anglijo s kontinentalno Evropo.

Istega dne ob istem času pa je tudi belgijski prestolonaslednik Leopold predsedoval enaki svečanosti v Zabrigu, kot odgovarjajočemu pristanišču tega »ferry boats« na belgijski obali.

Vsi slavnostni govorniki so posebno povdarjali značaj te nove plovne proge, ki odklanja vsako pretovarjanje in zastoj, dovoljuje pa direktni dohod vagonov, osebnih in tovornih iz kateregakoli kraja Anglije v katerokoli mesto kontinentalne Evrope.

Angleški prometni minister g. Roslit je opozoril v svojem slavnostnem govoru na to, da je v tem slučaju omogočeno v bodoče potovanje od Mančestra do Carigrada, ne da bi bilo treba menjati vagon. Do danes potniški promet na ti linji ni še tako razvit, prenos blaga pa je zavzel take mere, ki dajejo sklepati na zelo velik promet v bližnji bodočnosti.

Italija pošilja že sedaj na ta način za londonski trg cele vozove jajc, ki prihajajo na kraj namembe brez pretovarjanja in nepobita, torej z zmanjšanim rizikom in z zmanjšanimi pre-

In ravno to je zelo važno za naše izvoznike, ker oni bi zamogli z malo boljšo in večjo organizacijo izvažati na angleške trge: sadje, zelenjavo, marmelado, suho-mesnato blago, živilo, ovce, prašiče, jajca itd.

Ta direktna linija za Anglijo nam omogoča na prvem mestu razvoj našega poljedelstva in naše živinoreje, pa tudi precejšnje povečanje našega izvoza.

Koristi, katere nam ta proga nudi so:

1. Od mesta vtovorjenja do mesta iztovorjenja potuje blago v plombiranih vagonih.

2. Prihrani se delavna sila, ker se blago ne pretovarja.

3. Skupno pakovanje ni več potrebno zato, ker odpade pretovarjanje.

4. Omogočen je izvoz tudi tistega blaga, ki doslej ni preneslo stroškov pakovanja.

5. Blago se mnogo hitreje transportira, ker odpade pretovarjanje.

6. Niso več potrebni stroški za spremljevanje blaga, za zavarovanje in vskladiščenje.

7. Odpade riziko tatvine in poškodovanja, ker se prevaža v direktnih in plombiranih vagonih.

8. Tarife za zavarovanje blaga se izdatno znižajo.

9. V Harviču odpadejo vse formalnosti ocarinjevanja na podlagi posebnega aranžmana z angleškimi carinskimi oblastmi.

10. Omogoči se prenos popolnoma montiranih izdelkov, ki so si morali prej prevažati razstavljeni v posamezne sestavne dele.

Upati je, da bo ta najkrajši pot s spojnico »ferry-boats« Zabrig — Harvič omogočil izvoznikom, poljedelcem in živinorejcem Jugoslavije osvojiti angleške trge.

»Ferry-boats« Angleško-belgijske družbe prevažajo naenkrat 54 vagonov, vsaki do 12 ton.

Za povzetne pakete.

Da ustrezemo zahtevam naših interesentov, priobčujemo splošni pregled pristojbin, ki se plačajo pri predaji povzetnih pošiljk. —

Ravno glede povzetnih pošiljk je pristojbinski račun precej kompliciran ter bo pregled prav dober pripomoček trgovcem in obrtnikom, ki odpravljajo robo proti povzetju.

V trgovskem prometu je večkrat neobhodno potrebno, da si odpošiljatelj že pred odpravo izračuna pristojbine, katere pribije povzetju, da ne trpi škode.

Za tuzemske paketne pošiljke velja od 1. junija 1925

Do povzetnega dne	do 3 kg		do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg		do 20 kg		Vrednostne pristojbine	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	do Din	Din
25	10—	14:50	14—	18:50	27—	31:50	42—	46:50	52—	56:50	100	1
50	10:50	15—	14:50	19—	27:50	32—	42:50	47—	52:50	57—	500	2
100	11:50	16—	15:50	20—	28:50	33—	43:50	48—	53:50	58—	1.000	5
300	12:50	17—	16:50	21—	29:50	34—	44:50	49—	54:50	59—	5.000	10
500	13:50	18—	17:50	22—	30:50	35—	45:50	50—	55:50	60—	6.000	11
1.000	14:50	19—	18:50	23—	31:50	36—	46:50	51—	56:50	61—	7.000	12
2.000	16:50	21—	20:50	25—	33:50	38—	48:50	53—	58:50	63—	8.000	13
3.000	17:50	22—	21:50	26—	34:50	39—	49:50	54—	59:50	64—	9.000	14
4.000	19:50	24—	23:50	28—	36:50	41—	51:50	56—	61:50	66—	10.000	15
5.000	22:50	27—	26:50	31—	39:50	44—	54:50	59—	64:50	69—	i. t. d.	

Doplačilo za ločenke: navadna težna pristojbina:

do 3 kg Din 8.—
do 5 kg Din 12.—
do 10 kg Din 25.—
do 15 kg Din 40.—
do 20 kg Din 50.—

Pristojbine pod A: za naslovne kraje brezobvezne paketne dostave.

Pristojbine pod B: za naslovne kraje z obvezno paketno dostavo.

Pristojbine veljajo za predajo pri poštah, kjer se dostavijo pošne nakaznice z denarjem na dom.

Naseljevanje v južni Srbiji.

Mnogo naših ljudi se zanima za pridobitev zemlje v južni Srbiji potom agrarne reforme. Po dosedanjih določbah se ta zemlja sicer daje, toda samo zemlja in pač tam, kjer to določijo oblasti. Po informacijah, ki jih imamo iz agrarno-reformnega ministrstva, se ta način kolonizacije ni obnesel. Veliko bolj priporočajo direktni, privatni nakup. Naseljujejo pa naj se taki ljudje, ki imajo poleg živine in orodja vsaj nekaj denarja.

Na begovskih zemljah svobodno gospodarijo danes tkzv. »čivčije«, nekdanji podložniki (nekakšni koloni) begov. Ti so si postavili potrebne stavbe in imajo potrebno živino in orodje ter zaloge pridelkov. Obdelovana zemlja jim še ni izročena v last, ker še ni donešen zakon, s katerim bo rešeno vprašanje odškodnine begom. **Odškodnina bo seveda nizka in jo bo polovico plačala država, polovico pa dotični čivčija.** Zato danes čivčije zemlje še ne morejo prodajati. Prodati morejo samo poslopja in orodje in sploh le to kar je njihovo torej tudi to, kar je vsejano. Mnogi čivčije to svoje imetje prodajajo.

V ministrstvu agrarne reforme sem izvedel, da je pred nekaj dnevi nek intereler kupil od čivčije poslopja in pet hektarov vsajenega maka in je za vse to plačal samo 7000 dinarjev.

Novi naseljenik ima vse pravice do uživanja celega posestva, kakor jih je imel prej čivčija, pravi lastnik tudi zemljišča pa bo postal, ko bo rešeno vprašanje begovske odškodnine z zakonom.

Ministrstvo gre tem vrstam nakupa in naseljevanja zelo na roko in zadevne pogodbe takoj reši, novemu kupcu pa da tudi potrebne dokumente, da se more z vsem svojim imetjem po železnici brezplačno seliti na novi dom.

Odkupnina, ki jo bodo truški begi deležni, bo majhna in še od te plača država polovico, novi naseljenik pa polovico. Kdaj bo vprašanje plačevanja rešeno, se še ne ve. Najbrže ne prekmalu.

Na ta način pride novi naseljenik takorekoč do posojila, za katerega ni treba nikakih obrestih in ima od tega veliko korist. Tudi gotovo ne bo treba omenjeno polovico takoj plačati in se jo bo plačevalo v obrokih. Medtem časom novi naseljenik že iz posestva lahko utrži toliko, ali pa še več, kot bo treba plačati in pride potemtakem poceni do posestva, za katerega nakup mu ni bilo treba izdajati lastnega denarja, izvzemši ono vsoto, ki jo je plačal čivčiji za poslopja in za useve. Za to vsoto se s čivčijem svobodno dogovori in »zgliha«.

Ta način naseljevanja se mi zdi ugoden, ker naseljenik najde že vse kar potrebuje, celo zemlja je že obdelana in obsejana. Treba je samo nadalje gospodariti. Tisti pa, ki event. od države dobe zemljo zastoj, dobe pač samo zemljo in neobdelano, brez poslopij i. dr. To zemljo dobe samo siromašni. Ti nimajo ne živine, ne semenja niti denarja, da bi si postavili poslopja in prejel ali slej z dobljene zemlje morajo pobeogniti, ker je ne morejo izkoristiti in na njej nimajo obstanka.

Kakor se me je v ministrstvu agrarne reforme informiralo, se more zemljo tudi povsem prosto nakupovati od takih Turkov, ki jih agrarna reforma ni zadela. Hektar (približno 2 orala) take, najboljše zemlje se plačuje povprečno po 800 do 1200 Din. Potemtakem bi stalo 10 hektarov zemlje n. pr. 12.000 Din, pri čemur bi se morda moglo pogoditi, da v to ceno padejo tudi poslopja. To ne bi bila draga cena. Ako pa bi se poslopja imelo plačati posebej, morda celo z 10 do 20.000 Din, bi vendar zaokroženo celo posestvo v najboljši rodovitni legi, v krajih, podobnih Gorenjski, stalo dobrih 30.000 Din. To primerjamo s cenami v naših razmerah sploh ni nikaka cena, saj pri nas v boljših legah in na prometnejših krajih stane toliko samo en oral zemlje.

Komur je pri nas doma posestvo premajhno in ga more prodati, bi storil prav, da ga proda in gre v južno Srbijo. Tam bo za mnogo manjši denar dobil večje in boljše posestvo, na katerem bo vsekalo lagje in tudi dosti boljše živel. Tudi so tam doli davčne razmere mnogo ugodnejše kot pri nas, gospodarski efekt in sploh način življenja pa tak, da

v prisposobi lahko rečem, da so tam doli kmetje bolj mesa siti kot pa naši — krompirja.

Dipl. agr. A. Jamnik,
lastnik »Agrarnega biro-a«, Ljubljana.

Nova carinska tarifa.

»Službene Novine« z dne 20. t. m. prinašajo v prilogi novo carinsko tarifo. Splošni del nove tarife, s katero se bomo podrobneje pečali v prihodnjih številkah, ko jo dobimo na razpologo, vsebuje v glavnem:

Uvozna tarifa ima dve vrsti postavk: maksimalne in minimalne. Prve veljajo za uvoz iz držav, ki z nami nimajo trgovske pogodbe, minimalne pa za pogodbene države. S posebnimi dogovori pa se smejo znižati tudi minimalne postavke kot uvozne tarife, kakor tudi postavke izvozne tarife. Postavke veljajo v zlati valuti. Ažijo določa finančni minister ter znaša po naredbi od 20. junija t. l. 1100%, t. j. 100 Din v zlatu = 1200 Din v novčanicah. Carna se plačuje ali po brutto, ali po netto ali po lastni težini robe. Po brutto težini takrat, kadar postavka ni večja od 10 Din za 100 kg, po lastni težini, ako je roba brez embalaže, v vseh drugih slučajih po netto težini. Med predmeti, ki so oproščeni carine, je selitveno blago tujih podanikov naše narodnosti, nadalje selitveno blago naših državnih uradnikov v inozemstvu in onih naših državljanov, k so najmanj dve leti prebivali v inozemstvu, končno selitveno blago tujih državljanov brez razlike pod pogojem reciprocitete: Prost je tudi uvoz kmetijskih pridelkov in živine s posestev naših državljanov, ki se nahajajo onkraj meje do daljave 15 km. Ostale določbe radi prostega uvoza odn. zvoza so ostale napram dosedanjim prtksi povečini neizpremenjene. Carinska ležarina znaša od vsakih 100 klogramov uvozne robe na dan 5 p v carinskih stvariščih, 20 in 10 par v carinskih magacinih. Pri izvzni rmbi znaša ležarna 1 odn. 2 p. Dosedanja nošeina je odpravljena. Mesto nje se pobira poslovna pristojbina (dažbina) 1, o dproste uvozne robe 5 p na 100 kg (najmanj 20 p), 2. od uvozne robe po 30 p. Za izvozno robo znaša pristojbina 2 p od 100 kg ali od komada, najmanj pa 5 p. Ako je v zaboji več vrst blaga, ki se različno carini, se zviša pristojbina za vsako vrsto za 10%, 25% poslovne dažbine se vsak mesec razreli med carinske uradnike I., II. in III. kategorije.

Pristojbine za žige znašajo 25 p za vsako plombo, po 10 p za vsak žig al pečat. Kaldrmina plačuje se tudi v bodoče po zakonu od 31. decembra 1911, in sicer v zlatu.

Delodajalčevo jamstvo glede delavskih knjižic.

(Iz obrtno-sodne prakse.)

Obrtni red, razglašen s patentom z dne 20. decembra 1859, št. 227 d. z., je bilo pozneje večkrat prilagoditi spremenjenim razmeram v raznih naraščajočih obrtih. Tako je zakon z dne 8. marca 1885, št. 22 d. z. nadomestil prejšnje VI. poglavje obrtnega reda in dodatek k istemu o delavskih knjižicah z novim VI. poglavjem, urejajočim predpise glede obrtnega pomožnega osobja. Omeniti je, da je tudi s tem zakonom uvrščeno VI. poglavje, obsegajoče §§ 72 do 105, bilo v nekaterih določilih s poznejšimi zakoni zopet izpremenjeno.

V zdaj veljavni obliki določa § 79, da morajo pomožni delavci (na trgovsko pomožno osobje je uporabljati predpise zakona o trgovskih nastavljenih z dne 16. januarja 1918, št. 20. d. z.) imeti potrebne izkaze, namreč delavske knjižice. Obrtni gospodarji, ki sprejmejo pomožnega delavca brez tega izkaza, zakriva prestop obrtnega reda.

Čeprav službena pogodba, sklenjena med gospodarjem in pomožnim delavcem, brez delavske knjižice ni neve-

ljavna, je pa vendar umljivo, da se vesten in skrben gospodar brani sprejeti takega delavca, že da se ogne v § 133. zapretni globi in v § 133 b zapretnemu odvzetju obrtne pravice. Vsled tega je delavcu, ki nima delavske knjižice, če ne onemogočeno, gotovo pa zelo otežkočeno dobiti službo. Zaradi tega je treba, da delavca štiti zakon v slučajih, ko delavec ne razpolaga z delavsko knjižico po krivdi prejšnjega gospodarja. V to svrhu predpisuje § 80 lit. c. obrt. reda, da ima obrtni gospodar dolžnost po rednem prenehanju delavnega razmerja delavsko knjižico izročiti delavcu potem, ko je v smislu § 88 lit. d. razpredela v knjižico izpolnil in podpisal in na delavčevo zahtevo (§ 81.) vpisal tudi spričevalo o vrsti in trajanju dela event. tudi o delavčevem npravnem vedenju in vrednosti njegovega dela, vendar le, v kolikor je ugodno za delavca. Preskrbeti je tudi potrdilo združnega starešine, kjer ni zadruga, pa političnega oblastva.

V smislu §. 80 lit. g. je obrtnik, ki delavske knjižice o pravem času ne izroči, dolžan delavcu povrniti vsled teoa nastalo škodo.

Delavec ima pravico zahtevati to odškodnino, če treba pred sodiščem. Za take spore je pristojno obrtno sodišče (§ 4. lit. d. zak. o obrtnih sodiščih.)

Tako je tožnik, ki je bil hlapec pri neki trgovski družbi s tedensko plačo 258 Din in prostim stanovanjem, izstopil iz službe dne 5. oktobra 1924 po prejšnji štirinajstnevni odpovedi. Tvrdka mu pa pri izstopu ni hotela izročiti delavske knjižice, češ, da mora prej izprazniti od tvrdke mu prepuščeno naturalno stanovanje. Ker tožnik brez delavske knjižice ni mogel dobiti druge službe, vložil je proti njej tožbo na plačilo odškodnine za dobo od 5. do 26. oktobra 1924, katerega dne je šel v bolnico. Kot odškodnino je zahteval na gorenjo dobo treh tednov odpadajočo plačo, kakršno je imel pri toženi tvrdki, v znesku 774 dinarjev.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo. V razlogih je izvajalo, da toženka sicer priznava, da tožniku ni hotela izročiti delavske knjižice, ker ni izpraznil naturalnega stanovanja, da pa to ni nikak razlog za zadrževanje knjižice. V smislu § 80. lit. c. obrtnega reda bi bila toženka morala izročiti knjižico takoj pri razrušitvi službenega razmerja, torej dne 5. oktobra 1924 in je bil tožitelj opravičen v smislu § 82. lit. g. zahtevati od nje odškodnino za čas, dokler ni dobil delavske knjižice. Toda tak odškodninski zahtevek zastara v smislu § 80 lit. g v 4 tednih potem, ko je zahtevek nastal. Ker je tožitelj izstopil iz službe 5. oktobra 1924, katerega dne bi mu morala toženka tudi izročiti izpolnjeno delavsko knjižico, tožbo je pa vložil šele 2. januarja 1925, je njegova odškodninska zahteva zastarela, vsled česar je moralo sodišče tožbeni zahtevek zavriniti.

Trgovina.

Za naše uvoznike. V Marseillu se je začelo opažati vedno večje zanimanje za nekatere naše izvozne proizvode, zlasti za turščico in žito vseh vrst, nadalje za perutnino, živo in zaklano ter žive in zaklane svinje. Zato se pozivljajo vsi naši izvozniki, naj pošljejo svoje ponudbe jugoslovanskemu konzulatu v Marseillu neposredno ali pa preko trgovskih in obrtniških zbornic. Hkratu se opozarjajo na parobrodne zveze s tem francoskim mestom, ki jih je organizirala broderska družba »Oceania«.

Nakup življenjskih potrebščin. Pri stalni vojni bolnici Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši dne 27. junija t. l. direktna pogodba za nabavo življenjskih potrebščin (500 kg masti, 50 kg suhih sliv, 600 kg riža, 40 kg pšeničnega zdroba, 100 kg fižola, 300 kg ješprena, 120 kg makaron, 200 kg sladkorja, 20 kg kave portoriko, 40 l vinskega kisa, 600 l vina). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, natančnejši pogoji pa pri Stalni vojni bolnici Dravske divizijske oblasti interesentom na vpogled.

Politiko iz izlozb! Na Dunaju se kaže vedno bolj stremljenje, da se iz poslovnih lokalov, posebno pa iz izlozb, odstrani vse, kar spominja na strankarsko politiko. Ugledno glasilo dunajskih trgovcev piše v tem oziru sledeče: »Nobemu trgovcu se ne more zabraniti, da pripada in sodeluje v stranki, ki zastopa njegove interese. Morebiti bo to zanj še koristno, ako s tem naveže na svojo trgovino pristaše stranke, kateri pripada. Vendar pa to ne sme iti tako daleč, da bi se v trgovini razobešali plakati politične vsebine. Tako postopanje je netrговsko. Z razobešanjem naznanil političnih društev, pa tudi ako gre samo za kako zabavo, izlet ali shod, se priznava trgovec javno v svoji lastni trgovini za pristaša te ali one politične stranke. S tem odbija vse odjemalce nasprotne politične smeri in jih odganja v druge trgovine. V izvrševanju svojega poklica naj se vzdržuje vsakdo, bodisi uradnik, delavec ali trgovec politike. Posebno se to priporoča trgovcu, ki prihaja poklicno v stik s pripadniki vseh strank. Zaradi tega naj se naznanila politične vsebine nikdar ne dajejo v izlozbe ali razobešajo v trgovini.«

Nabava soli. Trgovce, ki reflektirajo na jamsko sol iz Kreke, opozarjamo, da jo morejo naročiti direktno pri predstavniku monopolne uprave v Kreki g. Dobroslavu Živanoviću. Solarna razpolaga z zadostnimi zalogami in je tudi vagonov sedaj v dobi stagnacije dovolj na razpolago.

»Balkan« d. d. za mednarodne transporte v likvidaciji, Ljubljana, javlja, da s 30. junijem t. l. preneha s svojim poslovanjem.

Industrija.

Občni zbor Centrale industrijskih korporacij. Pod predsedstvom veleindustrijalca Bajlonija je bil občni zbor Centrale industrijskih korporacij. Ministrstvo trgovine in industrije je zastopal načelnik Milan Savič. G. Čurčin je podal zelo obširno poročilo o delovanju centrale v pretekli funkciji dobi. Omenjal je utemeljene pritožbe o pomanjkanju plačilnih sredstev in kreditov. Povdarjal je, da je centrala skušala dobiti primerne kredite v Ameriki in Belgiji, toda te dve državi sta zahtevali take garancijske pogoje, ki so bili nesprejemljivi, zato pogajanja niso uspela. Zborovanja so se udeležili zastopniki industrije iz Slovenije, Hrvaške, Dalmacije in ostalih krajev. Občni zbor je odobril poročilo funkcionarjev glavnega odbora. Zivahna je bila debata o vprašanju novih carinskih tarifov in kreditov za industrijo. Ponovno je bil za predsednika izvoljen veleindustrijalec Bajloni, za podpredsednika pa dr. Fran Windischer iz Ljubljane in g. Aleksander iz Zagreba.

Naša lesna industrija na Ljubljanskem velesejmu. Slovenska lesna industrija prehaja v stadij stagnacije in akutne krize. Potreba je, da se ji preskrbi nov konzum in se zainteresira tudi kupce, s katerimi dosedaj še ni bila v trgovskih zvezah. Uprava Ljubljanskega velesejma namerava sprovesti v inozemstvu obsežnejšo propagando za obisk letošnje prireditve, zlasti iz vidika interesentov za lesno stroko. Seveda se pa mora naša lesna industrija na velesejmu skupno primerno reprezentirati in predložiti javnosti njeno zmožnost. Stavil se je predlog, da večje število lesnih industrijskih podjetij v posebnem oddelku razstavi na majhni ploščini svoje izdelke. Vodili so se že pregovori z uspehom z večjim številom lesnih industrijalcev, ki so pripravljene udeležiti se te skupne akcije. V interesu stvari je, da nemudoma vstopijo v stik s sejmisko upravo vse one lesne tvrdke, ki imajo interes za to akcijo, nakar se bo sklicala anketa, na kateri bo referiral borni senzal ljubljanske borze, g. Pavel Cvenkel.

Denarstvo.

Dve novi banki v Jugoslaviji. Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu ustanavlja novo podružnico v Subotici. Istovremeno prevzame tamošnje Eskomptno in Pučko banko. Nova banka v Subotici bo začela poslovati s 1. julijem. — Podružnica nove Državne hipotekarne banke v Sarajevu se je že nastanila v svojih prostorih in jih opremlja. Za upravnika je imenovan dr. Ilija Vasiljević. Banka ima doslej 8 uradnikov.

Statistika o naših zunanjih državnih dolgovih. Na sestanku vladne večine dne 22. t. m. je finančni minister dr. Stojadinović podal naslednjo statistiko o naših zunanjih dolgovih: celokupni zunanji državni dolg znaša 30 milijard dinarjev. V to vsoto je všteti tudi vojni dolg. Naša letna anuiteta je najmanjša med vsemi državami, znaša 6%. Od bančne skupine Bleer & Komp. je država prejela 838 milijonov dolarjev in ima na razpolago še 14 milijonov. Od državnega notranjega posojila po 500 milijonov dinarjev sta na razpolago še dva milijona. Od Francije devoljeno posojilo po 300 milijonov frankov je v toliko realizirano, da smo prejeli na ta račun 250 milj. frankov.

Poljski zlati. S 1. junijem t. l. je izgubila poljska marka svojo veljavo. Ta dan je bil poslednji rok za zamenjavo poljske marke za nove poljske zlate. Med prebivalstvom je ostalo še 3150 milijard mark v vrednosti približno 7.750.000 zlatov ali v našem denarju 21 milijonov dinarjev. To je denar, ki se je med prebivalstvom izgubil in se zato ni zamenjal. Ta znesek pomeni čisti dobiček države. Iz tega se vidi, kako malo so cenili Poljaki svojo marko.

Angleški tisk o padanju lire. Londonški tisk dostavlja vesti o ponudbi Italije za ureditev medzaveznih dolgov zelo dolge komentarje. »Daily Telegraph« pravi, da je ta korak italijanske vlade izredne važnosti. Listi se bavijo obširno tudi s padanjem lire. Splošno prevladuje prepričanje, da nima padec nikake podlage. »Times« pravi, da ne najde vzroka za tako silen padec lire. »Morning Post« piše med drugim: Razširjeni glasovi, ki koristijo le špekulaciji, so pretirani in brez podlage. »Daily Express« trdi, da se bo tečaj italijanskega denarja zboljšal, ker je finančni položaj Italije v resnici soliden.

Davki in takse.

Protestni shod pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov. V nedeljo je priredila pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov v veliki dvorani hotela Union precej slabo obiskan shod, ki se je pečal z vprašanjem davkov v Sloveniji. Shodu je predsedoval g. Ivan Frelj, ki je podal tudi vse referate. V referatih se je dotaknil vseh splošno znanih davčnih zahtev gospodarskih krogov Slovenije. Izčrpnije je obravnaval bremena, katera nam je naložil zadnji zakon o proračunskih dvanajstlinah in v daljših izvajanjih utemeljeval zahtevo, da se zniža dohodnina v toliko, da se bo davčna lestvica brala namesto v kronah v dinarjih. Tekom svojega nad eno uro trajajočega govora je prebral tudi shodu došle brzojavke, med njimi brzojavko ministra g. dr. Žerjave, ki sporoča, da prihodnje dvanajstine ne bodo sicer prinesle nobenih izprememb v davčnem oziru, pač pa se bo pospešila predložitev osnutka izenačenega davčnega zakona, ki bo za Slovenijo pomenjal omiljenje davčnih bremen. Po izčrpanem dnevnem redu so shod pozdravili: poslanec Pucelj, poslanec Smodej, zastopnik mestne občine ljubljanske g. Turk, zastopnik Trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Pretnar, zastopnik Zveze industrijcev g. dr. Golia, podnačelnik Zveze trgovskih gremijev g. Zebal in končno zastopnik hišnih posestnikov iz Zagreba. Pripravljene resolucije so udeležniki soglasno odobrili. — Oba poslanca sta shod pozdravila v daljših izvajanjih, v katerih je poslanec Smodej grajal posebno državno gospodarstvo, ker se naslanja na dvanajstine, dočim se izbegava redna obravnava državnega proračuna, poslanec Pucelj pa je zavzel stališče posebno proti uveljavljenju nove carinske avtonomne tarife, češ, da pomenja za prebivalstvo novo, 6 milijard dinarjev presegajočo obremenitev.

Davčno okrajno oblastvo v Logatcu razglasi: V smislu člena 204 finančnega zakona za leto 1924/25, v zvezi s členom 11, odst. 1, zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesece april-julij 1925 se razglasi, da je predpis kontingentirane občne pridobnine, dalje začetne nekontingentirane občne pridobnine kakor tudi one od družb z omejeno zavezo za leto 1925 glede vseh davčnih zavezancev političnega okraja Logatec izvršene. Pri pristojnem davčnem uradu odnosno županstvu lahko vsak davkoplačevalec v času od 1. julija do 15. julija 1925 vpogleda v odmerni seznam in se prepriča, koliko mu je za davčno leto 1925 predpisane pridobnine. Pri tem se izrecno poudarja, da ima davkoplačevalec pravico vpogledati v odmernem izkazu le svoj davčni predpis, predpis drugih davkoplačevalcev pa le, če se izkaže s kolka prostim pooblastilom dotičnih davčnih zavezancev. Eventuelne pritožbe, ki so pa v smislu §§ 35 in 59 zakona z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220 in čl. 39, št. 6, zvršilnih predpisov I. cit. zak. dopustne le zoper proračun v plačilo naloženega davčnega zneska, je v smislu zgoraj omenjenega člena vložiti v roku 15 dni računski po preteku roka za vpogled predpisa, pri davčnem okrajnem oblastvu v Logatcu.

Promet.

Plovba med jugoslovanskimi lukami in reškimi bazenom Thon de Revel je, kakor sta se domenili naša in italijanska delegacija, rezervirana izključno le za naše ladje.

Znižanje železniških tarifov za izvozno blago. Naš prometni minister je v načelu pristal na znižanje sedanjih železniških tarifov za nekatero izvozno blago za približno 30 odstotkov. Te olajšave bodo veljale le za najvažnejše izvozne predmete.

Direktni železniški tarifi med našo državo in Češkoslovaško. Interesenti iz Češkoslovaške si prizadevajo, da bi se direktni promet s Češkoslovaško preko Ogrske čim prej uvedel. Ob direktnem prometu bi odpadla obmejna carinska manipulacija in zaračunavali bi se po direktni tarifi.

Gibanje parobrodov. Parobrodna d. d. »Oceania«, agencija v Trstu, objavlja: Mrav odpotoval 15. t. m. iz Benetk za Villaricos Pier in Rotterdam; Jadera odpotoval 19. t. m. iz Hornillo Bay za Rotterdam; Zora odpotoval 17. t. m. iz Amerije za Trst; Sava odpotoval 17. t. m. iz Casablanca za Reko (preko Alžira); Kostrena odpotoval 20. t. m. iz Reke za Cagliari, Marselj, Barcelono, Iran, Melile, Tanger, Casablanca, Teneriffo in Las Palmas; Sud odpotoval 20. t. m. iz Zelenike v progno Grške; Vladimir odpotoval 19. t. m. iz Gythion za Benetke in Trst; Diamant v progno Grške.

Zaključek železnice Donava — Sava — Jadran za leto 1924. — Prejšnja Južna železnica priobčuje računski zaključek za leto 1924. To je drugo leto novega akorda, veljavnega od 1. januarja 1923. Svoj značaj je nekdanja Južna železnica po rimskem dogovoru popolnoma spremenila. Vseh velikih prometno podjetje z omrežjem več kot 1000 km je danes v bistvu samo upravitelj premoženja obligacionarjev. Upravlja tudi še ogrske proge v dolžini 560 km in stranske obrate, industrijske naprave in hotele. Obrat glavnega omrežja je pa odstopila vladam Avstrije, Jugoslavije in Italije, ki so z družbo samo še v posredni zvezi. — Ogrsko omrežje je v letu 1924 neugodno završilo, iz istega vzroka, iz katerega je tudi obratovanje drugih prog pasivno; je še pod vplivom vojnih posledic. Promet je bil omejen, osebni in materialni stroški neprestano rastejo; ogrsko omrežje zaključuje s pasivom 8.3 milijard, pomnoženim s pavšalnim deležem obligacijskega fonda v znesku 28.4 milijard. Ta deficit nosita ogrska vlada in ogrsko omrežje sama in se družbe kot take nič ne tiče; krili nameravajo deficit iz bodočih preostankov. — Iz obligacijskega fonda se obrestujejo in odplačujejo obligacije in bodo ev. pozneje enkrat tudi akcionarji dobili svoj delež. Kupon obligacij od 1. marca 1925 je bil izplačan s polnim v dogovoru določenim zneskom 3.6 zlatih frankov oziroma 69 centov, kupon leta 1924 pa z 2.7 zlatih frankov, oziroma 52 centi. Izplačalo se je po programu 34.324 kosov obligacij; ker je

v načrtu določena za zopetni nakup polna vrednost 90 zlatih frankov, ima družba z zopetnim nakupom precejšen prihranek, ki je prav prišel bilanci in posredno tudi akcionarjem. To bo trajalo še nadalje. Prioriteti železnice Donava — Sava — Jadran brezpogojno lahko računajo na obresti 3.6 zlatih frankov; morebiti bodo še večje, če se bodo razmere spremenile. Obligacionarji imajo tudi še upanje, da jim bo promet v Trstu kaj nesel; to pa v slučaju, če bo znašal zaključek prometa v prihodnjih 15 letih več kot štiri milijone zlatih frankov, kar je odvisno od razvoja, pristanišča in pa od konjunktura v razmerju do Jugoslavije, Avstrije in tudi Južne Nemčije. Na ta način bi se dal kupon zvišati od 3.6 na 4.5 zlatih frankov. V bližnjem času pa zvišanja ni pričakovati, ker si mora družba nabrati z leti fond, da ne bi bila prisiljena, vsled kakšnega morebitnega prometnega nazadovanja iti od 3.6 spet nazaj dol. — Možnost izplačevanja akcijskih dividend je pa še v daljni bodočnosti. Premoženje akcionarjev obstoji v akcijskem kapitalu 29 milijonov zlatih frankov; aktiva, ki jih imajo, so hoteli na Semmeringu in druge nepremičnine. Hoteli so v bilanci nizko taksirani, pri eventualni prodaji bi se dosegli dosti večji zneski. Dokler se pa to ne bo zgodilo, ni o dividendah nobenega govora. Akcionarji imajo na ta način premoženje, ki ne prinaša nobenih obresti. — Spremembe v letu 1924 so različne. Najprej je jugoslovanska vlada začela z vplačili v obligacijski fond in se je zavezala, da bo plačala zaostanke v štirih letih z zamudnimi obrestmi vred. Prvi obrok se mora plačati 1. novembra 1925. Določeno izplačevanje zaostalih vojnih in poveljnih kuponov se je začelo 1. in 2. novembra 1924 s 170.000 kosi. Kuponi vojne so dobili dva zлата franka, poveljni pa 1.4. Najvažnejša sprememba leta 1924 je prelevitev obratov železnice na Dunaju in v Građu v »Süd bahn werke A. G.« Nadaljno obratovanje je prinašalo železnici samo škodo in se je zato odločila, da se obratov znebi. Akcijska družba jih je prevzela 31. decembra 1924; železnica sama je udeležena še s 50%, z drugo polovico pa koncern »Metallum«. Morebitno slabo obratovanje bi pa seveda družbo spet hudo zadelo, ker je s polovico zraven. Veliki hotel na Semmeringu je kljub težavnemu splošnemu gospodarskemu položaju, zmanjšanemu številu obiskovalcev in višjim bremenom nesel 32.150 zlatih frankov čistega dobička, po vseh odpisih. Pa so leta 1924 veliko prenovili. Letos prenovitvena dela nadaljujejo. — Ves letni dobiček družbe Donava — Sava — Jadran znaša 11.089 zlatih frankov, vsa zguba pa 357.712 zlatih frankov.

Iz naših organizacij.

Redne paroplovne zveze. Gremij trgovcev v Celju obvešča svoje člane, da je paroplovna družba »Oceania« uvedla iz za 1. junija t. l. stalne redne zveze med pristanišči Jadranskega morja in Marsellom, Španijo, Marokom in Kanarskimi otoki. Tozadevni plovitveni red je vsem interesentom v tajništvu gremija trgovcev na vpogled, kjer se sprejemajo eventuelne želje za spremembe etc. Pripominja se, da se naj interesenti, posebno lesni izvozniki, uvozniki kolonialnih in ostalih predmetov iz zgoraj omenjenih krajev, javijo čim najhitreje v tajništvu, da se tozadevne spremembe še pravočasno predložijo na merodajna mesta.

Razno.

Pogajanja v Firencah se bližajo koncu. Zunanje ministrstvo je dobilo obvestilo, da gredo pogajanja v Firencah h kraju in da je doslej parafiniranih že 48 konvencij. Ostale bodo te dni gotove. Vprašanje prometa v bazenu Thon de Revel na Reki se je rešilo v Jugoslovansko korist.

Herman Wendel o naši pogodbi z Grško. Znani specialista za balkanske stvari, g. Herman Wendel, piše o sporu, ki se je pojavil na pogajanjih med nami in

Grčijo, naslednje: Če je že politično vprašanje kamen izpoditke na pogajanjih, so pa navzkrižja glede gospodarskih vprašanj še večja. Za pritožbe Jugoslovenov, da je solunski svobodni pas za nje nezadosten in da mu nedostaja vseh potrebnih naprav, kaže Grška popolno razumevanje. Nikakor pa se neče odreči svojih suverenskih pravic nad tem delom solunske luke. Na iste suverenske pravice se sklicuje Grška spričo zahteve Jugoslovenov, naj se jim popolnoma odstopi železniška progna Gjevge-lija — Solun, ker je večina delnic tega podjetja v srbskih rokah. Grki so obljubili popuščanje v tarifnem vprašanju, glede pomnožitve prevoznih sredstev, zboljšanje obrata, opustitve formalnosti. Odločno so se pa upirali temu, da bi tuja železnica tekla po grškem ozemlju. Ker so ostale sporne tako važne točke, so se pogajanja prekinila že poprej, nego je sploh prišlo v razpravo jedro pogajanj: sklep obrambne zveze. Začetkom junija so se delegati razšli, ne da bi bili kaj opravili. Kljub vsemu temu meni Wendel, da so toliko v Atenah, kolikor v Beogradu prepričani, da so pogajanja le odložena in ne končno prekinjena ter da se pričenejo zopet. Naj že Jugoslavija odneha od svojih zahtev, ali Grška popusti svojemu odporu, na vsak način kaže logika stvari na uspeh novih pogajanj.

Brezposelnost v Berlinu. Številno brezposelnih oseb, ki dobivajo podporo, se je v drugi polovici meseca maja zvišalo od 275.000 na 234.000, to je za 15%.

Indeksne številke. Ameriški indeks za veletrgovino izkazuje za dan 8. junija t. l. 157.2 točk napram 153 točkam v prejšnjem tednu. Kupna moč dolarja se je povišala od 63.3% na 63.6%. — Angleški indeks za veletrgovino je koncem meseca maja t. l. izkazoval 173.8 točk, dočim je izkazoval koncem aprila 177.4 točk. Izboljšanje je povzročil padec cen za tekstilno blago od 221 na 205 (julija 1914 = 100). Živila so se v istem času podražila od 163 na 165 točk.

Podaljšanje delovnega časa na Angleškem. Na Angleškem se razpravlja o zakonu, ki odreja 48 urni delovni čas na teden. V gotovih primerih se sme delovni čas podaljšati, a nikdar ne preko 55 in pol ure.

Bogatenje Amerike. — Trgovinski državni podatnik Združenih držav Ameriških navaja v svojem poročilu, da je ameriška udeležba v letu 1924 narasla v inozemstvu za približno 1 milijardo in znaša sedaj v celoti 9 milijard dolarjev. Združene države so sedaj največji posojilodajalec sveta. Razvoj v letu 1924 je utrdil položaj Združenih držav na mednarodnem državnem trgu. Glede uvoza je dosegla Amerika ugodno trgovsko bilanco, ki je za 970 milijonov dolarjev aktivna. V letu 1924 je uvozila za 258 milijonov dolarjev zlata več nego ga je izvozila, srebra pa je izvozila za 36 milijonov dolarjev več nego uvozila.

Državna borza dela v Mariboru. Od 14. junija do 20. junija je bilo pri tej borzi prijavljenih 176 prostih mest, 215 oseb je iskalo službe, v 62 slučajih je borza posredovala uspešno in 19 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 20. junija pa je bilo 3213 prostih mest prijavljenih, 4832 oseb je iskalo službo, v 1383. slučajih je borza posredovala uspešno in 338 oseb je odpotovalo.

Gospodarska obnova Rusije. Sovjetska vlada namerava najeti notranje državno posojilo od 300 milijonov zlatih rubljev za obnovo gospodarstva. V državnem proračunu je predvideno 325 milijonov rubljev za dolgoročno posojilo, ki se bodo dajala industriji in obrtu.

Trogir i njegovi spomenici. Pod ovim naslovom izišao je iz štampe novi ilustrovani prospekt Putničkog Ureda u Splitu iz serije »Jugoslovensko Primorje«. Ovaj će prospekt dobro doći svakome ko se interesuje za naše primorje i njegove historijsko-umjetničke spomenike, jer je Trogir zaista jedan od najkarakterističnijih i najinteresantnijih grada na našoj obali, koji je do danas sačuvao svoj čisti srednje-vjekovni tip. U laganoj feljtonističkoj formi istaknute su ljepote Trogira i okolice i prikazani svi važniji spomenici toga grad-muzeja, koji je naročito za strance, koji dolaze u Split od naročito interesa. — Prospekt razšilje Putnički Ured u Splitu uz cijenu od Din 3.—, što se može da pošalje i u poštanskim markama.

Tržna poročila.

Mariborski tržni dan z dne 20. junija. Tega dne je bilo zelenjave in sadja, kakor tudi drugih stvari v veliki množini na trgu, tudi kupčija se je razvila že rano zjutraj. Še celo slaninarjev je prišlo 12 na trg, ki so prodajali kakor poprej, svinjino po 25 do 35, slanino 25 in drob po 15 Din 1 kg; domači mesarji so pač skrčili cene in sicer večina njih je prodajalo govedino po 10 do 19, telefino 12.50 do 20 in svinjino po 15 do 17.50, klobase 25 do 50, prekajeno meso 30 do 40 in drob pa po 7 do 12 Din kilogram. Perutnine je bilo to pot okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem 25 do 30, večjim pa 30 do 75 Din za par, kokošem 30 do 50, gosem in racam mladim 30 do 50, starim pa 60 do 100, domačim zajčkom 7 do 50, kanalčkom 30 do 40, grlicam 30 in ščetom (mlajdim psom) 12.50 Din komad. Krompir, sadje in zelenjava; druga živila. Kmetje so pripeljali 15 vozov krompirja in zelenjave in 55 vozov črešenj na trg. Cene so pa bile krompirju staremu 14, novemu 15 Din za mernik (7½ kg), oziroma 2 in 4 Din kg ali pa glavni solati 1 do 1.50 Din in braziljanski 2 do 3 Din komad. Strožji grah 5, strožji pasulji 7 do 8, čebula 4 do 5 Din kg, ohrovtu 1 do 1.25, ohrovtovi repi pa 1 Din za komad. Maslinem olju 28, bučnemu pa 18 do 22, mleku 3 do 4, smetani 12 do 14 Din liter. Črešnjam 2 do 3 Din liter, oziroma 4 do 10 Din za kg, pomarančam 1 do 3.50, limonam 0.50 do 1.50 Din komad. Jajcam 1 do 1.25 Din komad (cene jajcam in mleku so še vedno previsoke, ker se dobijo izven Maribora za pol dinara ceneje). Jagode so se prodajale že po 8 do 10 in borovnice po 2.50 Din liter. Sir (Trapistni) 32 do 35 Din kg, sirček 4 do 8 Din komad. **Lončena in lesena roba:** bilo je po navadi precej na trgu in tudi cene so bile navadne 0.50 do 150 Din, brezove metle 2 do 4, lesene vile za seno 15 do 20, lesene grablje 20 do 25 Din komad, koruzna slama 30 dinarjev vreča, ročni vozički 125 do 1000 Din komad. Cvetlice in rastline. Cvetlice prinašajo v vedno večji količini na trg in ljudje jih tudi prav radi kupujejo. Cene pa so bile cveticam 0.50 do 5 Din za komad, oziroma z loncem vred 25 do 50 Din. Palmam z loncem vred 50 do 60, palmsem semenu pa 2 dinarja za komad. **Seno in slama na mariborskem trgu.** Dne 17. junija so kmetje pripeljali vsled slabega vremena samo dva voza sena in dva voza slame, v soboto pa 4 vozove sena in 5 vozov slame na trg. Cene so bile senu 50 do 70, slami pa 37.50 do 40 Din za 100 kg. Slama se je tudi prodajala po 1.75 do 2 Din za snop.

Dunajska borza za kmetijske produkte (19. junija). Promet je na tržišču malenkosten v zvezi s poročili z ameriških tržišč. Cene so ostale večinoma na isti višini. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 51.50 do 52.50, madžarska s Potisja 54.50 do 55.50, Rosafé 53 do 53.50; rž: domača 46 do 47, madžarska 45.75 do 46.05; ječmen: domači 36 do 42, češko-moravski 48 do 50; turščica: 29.75 do 30.75; oves: 40 do 41; seno: 11 do 14.50; slama: 7 do 10.50.

Svilodni trg v Gorici. Dne 20. t. m. je bil trg mnogo živahnejši. Prihaja več blaga, zastopana je posebno Vipavska dolina in bližnji Kras. Svilodi razmerno dobri in lepi. Opaža se pa vendar še mnogo slabega blaga, ki kvari cene. Pod to pretvezo zahtevajo razni meštarji nezaslišane popuste. Popusti so veljavni samo, ako so tudi zabeleženi na boleti in se prodajalec pri prodaji sporazume s kupcem za gotov odbitek pri teži. Cena v Gorici L 29 do 33.50; na splošno je bilo prodanega največ blaga po 31 do 23 lir.

Splošni položaj na sladkornem trgu. Vsled velikih ponudb in dobrih izgledov za bodoči pridelek je povpraševanje na svetovnem sladkornem trgu še zmeraj zelo slabo, čeprav se je kupčija po Binkoštih nekoliko poživila. Vse nade produkcije gredo na večji konsum, ker bi sicer večje množine sladkorja ne našle kupca. Po statističnih podatkih je razvoj v uporabi sladkorja v vseh evropskih državah, kjer se vrši tozadevna kontrola, zelo ugoden. V teh deželah (Češkoslovaška, Nemčija, Francija, Belgija, Holandska, Anglija) se je v mesecih september 1924 do marec 1925 poraba sladkorja napram istim mesecem eno leto prej pomnožila za 16%. Največji povešek kaže Nemčija, in sicer 50%. Nasprotno pa kažejo Zedinjene države samo 2odstotni prirastek; upajo pa na večji prirastek, ker meseci glavnega konsuma šele prihajajo. Največje važnosti za nadaljni razvoj cen na svetovnih trgih so izgledi novega pridelka. Glede Evrope imamo dve statistiki, Lichtovo iz Magdeburga in Mikschevo z Dunaja. Prvi ceni s sladkorno peso obdelani prostor v Evropi na 2,049.000 ha, drugi pa na 2,032.000. Razlike torej ni nobene. Leta 1924 je prišlo na sladkorno peso 2 milijona 62.000 ha, l. 1923 pa samo 1 milijon 637.000 Na posamezne dežele se areali tako-le porazdelijo: Nemčija 380.000 ha, Češkoslovaška 304.000, Francija 185.000, Holandska 65.000, Belgija 72.000, Švedska 40.000, Danska 38.000, Poljska 169.000, Ogrska 66.000, Avstrija 19.000, Rumunija 62.000, Jugoslavija 40.000, Italija 60.000. Napram lanskemu letu je beležiti sledeče spremembe: Nemška, Češkoslovaška, Danska, Poljska, Avstrija, Rumunija in Rusija so pesni areal pomnožile, Italija, Francija, Belgija, Švica, Ogrska in Jugoslavija so ga pa skrčile; najbolj Italija — od 136.000 na 60.000, — za njo Jugoslavija — od 55.000 na 40.000 ha. — Številke glede Rusije ne pišemo, ker so zelo nezanesljive in ker se niti ne ve, če je dotična ploskev res obdelana. Poročila o bodočem pridelku se glasijo večinoma ugodno, zlasti v Srednji Evropi. Tudi pri nas v Jugoslaviji se obeta dobra letina.

Dobava, prodaja.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. junija 1925 ponudbe glede dobave raznih pisarniških in litografskih potrebščin.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije. Dne 3. julija t. l. pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ponovna licitacija glede dobave 160.000 kg krme (ovsa). Dne 9. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu druga ofertalna licitacija glede dobave 1.500 kg cina in 1.500 kg mehkega svinca; dne 13. julija t. l. glede dobave 200 m³ hrastovih desk. Dne 13. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede prodaje 5. vagonov starega papirja. Dne 18. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bandaže za tendere. Dne 20. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 300 ton koscega koksa; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave osov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave gradbenega materijala.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oglašajte v Trgovskem listu!

Josip Petelinc, Ljubljana.
Na veliko! (bila Prešernovega sponzora) ob vodi Na malo!
Izpopolnit potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, svetila blaga, pletenine, lepše robe, čiščenje, razne toaletne blage.
Tel. 915

Trgovci, obrtniki in industriji, naročaje in razširjate "TRGOVSKI LIST" v

Najboljši kraljevski stroj in koleca na edino le
Josip Petelinc
Ljubljana
GRITZNER, PHÖNIX in ADLER
za ročino, obrt in industrijo
Ljubljana hitra Prešernova sponzora
Prak v vsaki hrastini. Veletna garancija. Delavnica na popravila Na veliko. Na malo.

Teodor Korn
Ljubljana, Poljanska cesta 5t. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov
Naprava strelododov. - Kopalnice in klozetna naprava.
Izdelovanje posod iz pločevine za firne, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (sklele) za konzerve

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kandi-
ditov in sladčič
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ulica 13
!! Zahtevajte cenike !!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TRGOVCI!

Postrežite svojim odjemalcem samo s prvovrstnim

ZLATOROG MILOM

če želite, da si odjemalce ohranite in pridobite novih!

ZLATOROG

Ljubljanska borza.

Pondeljek, 22. junija 1925.

Blago: Deske 12, 18, 24.: 28 mm, par. od 18 cm šir. napr., I. in II. vrsta, 38 mm, 15 cm šir., 38 mm, 25 cm šir., 48 mm, 1 cm šir., 48 mm, od 28 cm šir., fco nakladalna postaja, 3 vag. den 640, bl. 640, zaklj. 640; letve 12x4-40, 18x4-40, 24x4-50, 28x4-50, 38x4-60, 48x4-70, 58x4-80, 78x4-80, I. in II. vrsta, fco nakladalna postaja, 2 vag. den. 640, bl. 640, zaklj. 640; čreslo, suho, letošnje, v ovogh, fco nakladalna postaja den. 35; pšenica Manitoba 3, fco Postojna trans. bl. 445; pšenica Hardwinter, fco Postojna trans. bl. 435; pšenica avstralska, fco Postojna trans. bl. 380; Fižol, ribničan, orig., fco Ljubljana den. 260; fižol, prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 250; ječmen, srbski, 60 kg, fco Ljubljana bl. 325; koruza, slavonska, par. Vinkovci bl. 195.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 61.50, bl. 62.50; Loterijška 2½% državna renta za vojno škodo den. 202; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 135; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 328; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 112; »Stavbna družba« den. 280; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Dobrovoljačka banka d. d. v Zagrebu, podružnica Ljubljana

AFILIRANI ZAVOD: Banke čehoslovaških legij v Pragi z njenimi 21 podružnicami v Čehoslovaški ter delniško glavnicu od Kč 70.000.000— ter rezerv. fondom od Kč 30.000.000— ter vlogami nad Kč 800.000.000—
Popolno vplačana delniška glavnicu Din 5.000.000—, Rezerve Din 750.000—, — Brzjavni: „DOBROBANKA“, Ljubljana. — Telefona: 5 in 720.
Prevzema vloge na hranilne knjižice in na tekoče račune ter jih obrestuje kar najugodnejše. — Obavlja vse bančne posle najkulantnejše.